

Historia Miasta

Miasto powstało w miejscu X – wiecznego grodu i rzemieślniczego podgrodzia. Najstarsza wzmianka o Rzepinie pochodzi z 1297 roku – w tym czasie żył bowiem pleban de Repin – Iacobus Craft – i jego obecność została odnotowana podczas uroczystości nadawania wsi Wystok paradyskiemu klasztorowi.

Położony wśród niedostępnych bagien średniowieczny Rzepin nie posiadał murów obronnych, lecz ziemno – drewniane wały otoczone fosami. Do miasta prowadziły dwie bramy; od północy i od południa; do dziś na Starówkę zabudowano tylko jeden dodatkowy wjazd od zachodu. Prawa miejskie Rzepin uzyskał w 1329 roku, a wkrótce po lokacji miasta wybudowano kościół św. Katarzyny najstarszy zabytek miasta.

Położenie miasta w pobliżu Frankfurtu utrudniało rozwój ekonomiczny i ludnościowy i dopiero w XIX wieku w Rzepinie zaczęły się rozwijać przedmieścia, co związane było z powstawaniem pierwszych drobnych zakładów produkcyjnych. Mieszkańcy zajmowali się głównie szewstwem, sukiennictwem i browarnictwem.

Na przestrzeni dziejów miasto często było niszczone podczas wojen (największe zniszczenia podczas wojny trzydziestoletniej i siedmioletniej), a w XVII wieku dwukrotnie niemal doszczętnie spłonęło. Ludność dziesiątkowały częste zarazy i epidemie.

W XVIII wieku zasypano fosy, tworząc na ich miejscu ogrody, które w większości przetrwały do dziś, tworząc kordon zieleni wokół starego miasta. W XIX wieku symptomem rozwoju miasta stało się wybudowanie dróg, najpierw kołowych z Frankfurtu do Poznania, a w połowie XIX wieku kolejowych. W 1870 roku wybudowano linię kolejową z Berlina do Poznania, dzięki której Rzepin zaczął się pomyślnie rozwijać. Miasto zaczęło się rozbudowywać w kierunku dworca kolejowego. Już 1874 roku w Rzepinie powstał węzeł kolejowy, dzięki budowie linii do Wrocławia, przedłużonej rok później na północ do Kostrzyna. W 1890 roku powstała linia do Międzyrzecza.

W 1750 roku Rzepin liczył 1789 mieszkańców, w 1910 roku 4530, a w 1939 roku 6444. W czasie II wojny światowej miasto nie było silnie zniszczone, zwłaszcza w dobrym stanie zachowało się Stare Miasto. Jednak ze względu na położenie nadgraniczne i dominującą rolę Słubic w regionie, jego rozwój był mało dynamiczny.

W latach 1945-52 Rzepin był siedzibą powiatu, przeniesionego później do Słubic. Później do 1971 roku Rzepin był jednym, z największych miast w regionie pod względem powierzchni – liczył 99,5 km.

Stacja kolejowa w Rzepinie jest pierwszą dużą stacją na terenie Polski na bardzo ważnym szlaku kolejowym z Europy Zachodniej i dlatego powstał tu Urząd Celny, który był największą placówką w Polsce, w późniejszym okresie po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej zmieniony na Izbę Celną. Po wojnie nastąpiła również rozbudowa węzła kolejowego. Rozbudowa linii z Wrocławia do Szczecina i przekształcenie jej po wybudowaniu elektrowni "Dolna Odra" w Nadodrzańską Magistralę Węglową, spowodowało wzrost znaczenia rzepińskiego węzła kolejowego. W 1984 roku na magistrali wybudowano obwodnicę kolejowa miasta, żeby odciążyc stacje od przewozów towarowych.

Droga z Frankfuru, która była na początku XIX wieku motorem rozwoju miasta, w drugiej połowie XX wieku stała się niezwykle uciążliwa dla miasta. W 1976 roku wybudowano obwodnicę Rzepina, wprost do przejścia granicznego w Świecku. Dzięki otwarciu granic w latach 90-tych XX wieku przed miastem zaczęły się rysować perspektywy bardzo dynamicznego rozwoju.

Pochodzenie nazwy miasta

W literaturze niemieckiej spotykamy: Reppin, Reppen; natomiast w polskiej: Rypin lub Rzepin. W XIV i XV wieku miasto określano przymiotnikiem "nowy", co może świadczyć o nowej lokalizacji miasta lub o nowych prawach miejskich: w 1329r. – Newen Reppin, 1335r. – Nyen Rypin, 1441r. – Nyen Reppen. W 1437 roku pojawiła się jeden raz nazwa Stat Kleynten Reppin, ale próba nazwania miasta "małym" nie przyjęła się. Od połowy XIV wieku nazwa miejscowości pisana jest bez przymiotnika. Po wojnie miasto nazwano Rypin Lubuski, a pod koniec lat 40 używana była już obecna forma.

Genezy nazwy miasta szukano na gruncie języków słowiańskich. I tak Berghaus w 1856 roku badał pochodzenie nazwy od słów: repina – odmiana klonu, rjepa – rzepa lub też rjepnik – pole porośnięte rzepą; Mucke uważał, że może być to nazwa pochodząca od słowa "ryby" – Rybin, Rybek, Rybno – osada rybaków. Polscy badacze (Rospond, Rymut) stwierdzają iż nazwa Rzepin wywodzi się od przydomka Rzepa lub rośliny rzepy.

Plan miasta

Średniowieczne miasto posiadało kształt zbliżony do prostokąta 300 m x 400 m. Podłużnie i poprzecznie przecinały miasto po trzy równoległe ulice, wyodrębniające średniowieczny rynek. Najstarszy plan Rzepina pochodzi z 1725 roku i został sporządzony przez Eichlera.

Opracowano na podstawie:

Materiały własne.

"Słownik gorzowski" pod red. Jerzego Zysnarskiego; Ziemia Gorzowska 1994r.;

"Ziemia Słubicko – Rzepińska" Marian Eckert, Tadeusz Umiński, Lubuskie Towarzystwo Kultury, Zielona Góra 1965 r.

Niżej przedstawione zdjęcia pochodzą z książki "Heimatgrüsse – Alte Ansichtskarten erinnern an den Kreis Westernberg".

